

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 168/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Babjak s. r. o., Zvonárska 8, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Babjak, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 113/2022-126 z 31. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 113/2022-126 z 31. októbra 2022 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 113/2022-126 z 31. októbra 2022 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Košiciach **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **796,28 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 28. februára 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto nálezu (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Napadnuté uznesenie žiada zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) domáhala od žalovaného zaplata sumy 20 260 eur s príslušenstvom. Okresný súd uznesením č. k. 35 C 23/2021 z 27. júla 2021 vyzval žalovaného, aby sa v lehote 15 dní od doručenia písomne vyjadril k uplatnenému nároku. Uznesenie s poučením o následkoch nesplnenie povinnosti, ako aj žaloba bola doručovaná do elektronickej schránky žalovaného. Okresný súd v označenej veci vzhľadom na pasivitu žalovaného rozhodol kontumačným rozsudkom č. k. 35 C 23/2021-32 z 8. októbra 2021 (ďalej len „kontumačný rozsudok“) tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke žalovanú sumu aj s príslušenstvom.

3. Proti kontumačnému rozsudku podal žalovaný návrh na jeho zrušenie, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením č. k. 35 C23/2021-84 z 2. mája 2022 (ďalej len „uznesenie o návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku“) tak, že návrh žalovaného zamietol. Neakceptoval dôvody uvedené žalovaným, ktorý tvrdil, že existujú ospravedlniteľné dôvody na jeho strane (body 9 až 14 odôvodnenia uznesenia).

4. Proti uzneseniu o návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ho zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V odvolaní žalovaný tvrdil, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. V konkrétnostiach tvrdil, že neboli splnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku a tiež z dôvodu, že záver súdu prvej inštancie o neexistencii ospravedlniteľných dôvodov bol nesprávny. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, keďže došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie, a súd nesprávnym spôsobom posúdil vec po právnej stránke (bod 6 odôvodnenia napadnutého uznesenia). Nestotožnil sa s názorom okresného súdu, že v okolnostiach veci boli splnené zákonné podmienky na vydanie kontumačného rozsudku, keďže uznesenie spolu so žalobou a výzvou na písomné vyjadrenie k veci nebolo doručené do vlastných rúk podľa § 167 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku [bod 8 odôvodnenia napadnutého uznesenia (ďalej aj „CSP“)]. Ďalej konštatoval, že žalovaný dôvodne spochybnil existenciu podmienok na rozhodnutie sporu rozsudkom pre zmeškanie a jeho námietky týkajúce sa okolností doručovania žaloby a uznesenia považoval za plne opodstatnené, ktoré boli relevantné aj z hľadiska posúdenia existencie ospravedlniteľného dôvodu zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe, pokiaľ si žalovaný písomnosti doručované mu prostredníctvom aktivovanej elektronickej schránky neprevzal a objektívne nemal možnosť s obsahom týchto písomností sa oboznámiť (bod 10 odôvodnenia napadnutého uznesenia), preto postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP uznesenie o návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

II. Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v sťažnosti namieta svojvoľnú a ústavne neakceptovateľnú úvahu krajského súdu vo vzťahu k posúdeniu splnenia podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie z dôvodu, že žalovanému bola žaloba s výzvou doručená nie do vlastných rúk, ale „iba“ fikciou doručenia do elektronickej schránky. Tvrdí, že žalobu bolo možné účinne doručovať aj podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov. V tomto smere krajskému súdu vyčíta, že v odôvodnení napadnutého uznesenia absentuje čo i len zmienka o zákone o e-Governmente. V tejto súvislosti dáva do pozornosti jeho § 32, podľa ktorého je možné doručovať aj písomnosti určené do vlastných rúk s tým, že v nadväznosti na to poukazuje na skutočnosť, že žalovaný nepodal návrh na určenie neúčinnosti elektronického doručovania podľa § 33 zákona o e-Governmente. Vychádzajúc z uvedeného, tvrdí, že krajský súd arbitrárnym výkladom ustanovenia o doručovaní do vlastných rúk v konečnom dôsledku nepriamo rozhodol ako nepríslušný orgán verejnej moci bez návrhu žalovaného o neúčinnosti elektronického doručenia žaloby a výzvy.

6. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 168/2023-10 z 30. marca 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

7. Následne ústavný súd 21. apríla 2023 vyzval krajský súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. V rovnaký deň upovedomil zúčastnenú osobu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zúčastnená osoba“), o jej práve vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

III. Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

8. Vyjadrenie okresného súdu sp. zn. 1 SprV 273/2023 bolo ústavnému súdu doručené 19. mája 2023 s dotknutým zberným súdnym spisom. Krajský súd vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedol:

«... podstata sťažnosťou napadnutého riešenia krajského súdu nespočívala na relativizovaní možnosti doručiť rozhodnutie určené do vlastných rúk elektronicky, a to aj náhradným spôsobom - fikciou doručenia, ale na názore, že jedným z predpokladov pre vydanie kontumačného rozsudku podľa § 273 CSP (obdobne tiež rozsudku pre zmeškanie podľa § 274 CSP), je doručenie uznesenia podľa písm. a) tohto zákonného ustanovenia (bez ohľadu či sa uskutočňuje prostredníctvom doručujúceho orgánu alebo elektronicky) riadne, ergo fyzické prevzatie písomnosti

alebo sprístupnenie elektronickej správy oproti písomnému potvrdeniu doručenia, a teda nie doručenie náhradné.

Takáto interpretácia dotknutého zákonného ustanovenia je podľa nášho presvedčenia opodstatnená tým, že ako sankcia za procesnú pasivitu napriek ustanovenému poučeniu, predpokladá, že strana sa o prebiehajúcom procese a obsahu poučení reálne dozvie. Domnievame sa, že požiadavka materiálnej spravodlivosti konania predpokladá, že do skutočného (nie imaginárneho) poskytnutia priestoru pre uplatnenie procesných práv a povinností možno uplatňovať procesné sankcie za procesnú pasivitu strán len triezvo - v inštitucionálnom spektre nevyhnutnom pre prejednanie a rozhodnutie veci. Inak kontumačné rozhodnutie nie je sankciou za procesnú pasivitu, ale za nevyzdvihnutie zásielky (neotvorenie elektronickej správy), ktoré v materiálnom ponímaní s prebiehajúcim sporom, o ktorom žalovaný nemá skutočnú vedomosť, nijak nekoreluje.

Máme preto za to, že ustanovenie § 273 písm. c) CSP upravujúce podmienku doručenia žaloby a uznesenia ukladajúcej povinnosť vyjadriť sa k žalobe s poučením o následkoch jej nesplnenia, je potrebné vykladať reštriktívne v tom zmysle, že „doručením“ treba rozumieť riadne, a teda nie náhradné doručenie. Správnosť takého interpretačného prístupu naznačuje zákonná podmienka riadneho doručenia písomnosti pri rovnakej procesnej sankcii za nedostavenie sa na pojednávanie (§ 274 písm. a) CSP), pričom potrebu riadneho doručenia žaloby, uznesenia a poučenia ako podmienky pre vydanie kontumačného rozsudku pripúšťa tiež právna teória (E. Horváth, A. Andrášiová, Civilný sporový poriadok - komentár, Wolters Kluwer s. r. o., Bratislava, 2015, str. 844). Napokon nemožno v tejto spojitosti prehliadať ani interpretačný kontext samotnej súdnej praxe a síce fakt, že podľa nám dostupných informácií okresné sudy pri náhradných doručeniach k vydávaniu kontumačných rozhodnutí neprístupujú - ani v prípade elektronickeho doručovania, a ani v prípade, ak sa vráti ako nedoručená zásielka doručovaná poštou...

... právny záver, na ktorom je podľa odôvodnenia jeho uznesenie sp. zn. 11 Co/113/2022 z 31. októbra 2022 vystavané, má dostatočný základ v platnej právnej úprave, nie je s ňou v príkrom rozpore, už vôbec nie v extrémnom nesúlade a nemožno ho považovať ani za celkom zrejme svojvoľný. Domnievame sa preto, že ani prípadný odlišný právny názor vec prejedávajúceho senátu ústavného súdu na spôsob interpretácie diskutovanej normy nie je spôsobilý posunúť zameranie sťažnostného prieskumu nad rámec bežnej zákonnosti.

Z týchto dôvodov má Krajský súd v Košiciach za to, že sťažnostné námietky, vytykajúce nesprávnosť právneho záveru jeho rozhodnutia, postrádajú vecný základ i ústavnoprávny rozmer.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavnú sťažnosť sťažovateľa voči rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach považujeme za neopodstatnenú.»

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

9. Zúčastnená osoba svoje právo vyjadriť sa k prijatej sťažnosti v lehote určenej ústavným súdom ani do prerokovania veci samej nevyužila.

III.3. Replika sťažovateľky:

10. Právny zástupca sťažovateľky sa k stanovisku krajského súdu vyjadril podaním doručeným 30. mája 2023. V reakcii na argumentáciu uvedenú vo vyjadrení krajského súdu v podstatnom uviedol, že krajský „súd svojim výkladom vytvára, bez akejkoľvek opory v zákone, osobitnú privilegovanú kategóriu elektronických úradných dokumentov (žaloba spolu s uznesením podľa § 273 písm. a) CSP), pri ktorých by sa elektronická úradná správa doručovaná adresátovi do vlastných rúk po uplynutí úložnej lehoty nemala považovať za doručenie do vlastných rúk. Takúto interpretáciu je však nutné považovať za vyslovene odporujúcu ustanoveniam § 32 ZoeGov, a nemožno ju hodnotiť inak ako arbitrárnu.

Argumentácii porušovateľa vo vyjadrení by bolo možné dať za pravdu jedine v prípade, ak by bolo v súlade s § 33 ZoeGov príslušným orgánom rozhodnuté o neúčinnosti doručenia napadnutého uznesenia. Práve tento inštitút považuje sťažovateľka za ten, ktorý je svojou povahou spôsobilý zaručiť, že faktické neprevzatie elektronickej úradnej správy sa voči jej adresátovi nepretaví do sankcie v podobe kontumačného rozsudku.

Svojím terajším výkladom však porušovateľ celkom mimo zákonného rámca navodzuje stav, kedy by ako nepríslušný orgán verejnej moci (príslušným by bol v konaní o návrhu podľa § 33 ods. 1 ZoeGov súd prvej inštancie) a navyše bez návrhu žalovaného, mal mať možnosť rozhodnúť o neúčinnosti elektronického doručenia žaloby a uznesenia podľa § 273 písm. a) CSP.

Sťažovateľka sa domnieva, že takáto interpretácia zjavne popiera účel a význam ustanovení ZoeGov o doručovaní elektronických úradných správ, resp. o neúčinnosti ich doručovania, a preto ju je potrebné považovať nielen za nezákonnú, ale aj ústavne neudržateľnú.“

11. Vychádzajúc z tejto argumentácie, právny zástupca sťažovateľky zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti.

12. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Vychádzajúc z podstaty námietok sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto preskúmava len to, či orgán verejnej moci ten-ktorý zákon nevyložil spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný

pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08).

14. Zároveň pripomína, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

15. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa tvrdí, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

16. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Z týchto hľadísk preto posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnuté rozhodnutie krajského súdu.

17. Sťažovateľka vytyka napadnutému uzneseniu krajského súdu, že bolo vydané bez opory v platnom práve, v rozpore s relevantnou právnou úpravou a je prejavom nepochopenia zákona o e-Governmente.

18. V okolnostiach danej veci je podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné poukázať na to, že všeobecný súd je pri rozhodovaní viazaný ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

19. Vychádzajúc z vyjadrenia krajského súdu (pozri bod 8 tohto nálezu), je potrebné konštatovať, že krajský súd zotrval na názore, že v okolnostiach veci nedošlo k účinnému doručeniu žaloby, preto neboli splnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku v súlade s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu.

20. Krajský súd v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia dospel k záveru, že uznesenie spolu so žalobou a výzvou na písomné vyjadrenie k veci nebolo doručené do vlastných rúk podľa § 167 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku, pričom vôbec nereflektoval na existenciu zákona o e-Governmente a s tým spojenú argumentáciu sťažovateľky. Vzhľadom na okolnosti veci, teda skutočnosť, že okresný súd doručoval žalobu spolu s výzvou elektronicky podľa zákona o e-Governmente, bolo podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné zaujať stanovisko k argumentácii sťažovateľky, ktorá poukazovala na konkrétne jeho ustanovenia, pričom argumentovala v prospech záveru, že zákonom predpokladaným postupom bola predmetná žaloba doručovaná do elektronickej

schránky žalovaného. Ústavný súd konštatuje, že už len tento nedostatok odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu je sám osebe spôsobilý založiť arbitrárnosť napadnutého uznesenia.

21. Napriek uvedenému ústavný súd pre účely tohto nálezu si dovoľí poukázať na niektoré ustanovenia zákona o e-Governmente, ktoré vyvracajú správnosť úvahy a záverov uvedených v napadnutom uznesení krajského súdu, pričom v podrobnostiach odkazuje na skorší nález vo veci sp. zn. I. ÚS 238/2019.

22. V konaní nebolo sporné, že žalovaný mal zriadenú a aktivovanú elektronickú schránku, že okresný súd mu doručoval žalobu spojenú s výzvou a riadnym poučením o následkoch nesplnenia výzvy v lehote.

23. Podľa § 105 ods. 1 CSP súd doručuje písomnosť na pojednávaní alebo pri inom úkone súdu; tým nie je dotknutá povinnosť súdu doručovať písomnosť do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu.

24. „V prípade, ak má strana aktivovanú elektronickú schránku, súd musí prioritne doručovať do tejto elektronickej schránky, pričom doručovanie sa spravuje v takom prípade ustanoveniami zákona o e-Governmente, konkrétne § 29 až § 34 tohto zákona, ktorý v časti o elektronickej doručovaní má charakter špeciality k ustanoveniam Civilného sporového poriadku o doručovaní. Nie je na vôli strany sporu alebo iného zúčastneného subjektu, akou formou jej/mu súd bude doručovať písomnosti. Povinnosť doručovať písomnosti do elektronickej schránky je kogentne upravená a nezávisí od vôle strany či iného subjektu“ (Horváth, E., Andrášiová, A., Henčeková, S. Civilný sporový poriadok Komentár. 2. doplnené a prepracované vydanie. Wolters Kluwer SR s. r. o., 2018. s. 380).

25. Podľa § 29 ods. 1 zákona o e-Governmente elektronické podanie a elektronický úradný dokument sa doručuje elektronicky, pričom miestom na elektronické doručovanie je elektronická schránka, ktorá je aktivovaná. Elektronické doručovanie elektronického podania a elektronického úradného dokumentu sa vykoná spôsobom podľa tohto zákona, ak osobitné predpisy pri spôsobe doručovania elektronickými prostriedkami neustanovujú inak; ustanovenie prvej vety tým nie je dotknuté.

26. Podľa § 29 ods. 2 zákona o e-Governmente do vlastných rúk sa elektronicky doručujú elektronické dokumenty, ktoré sú podľa tohto zákona z hľadiska právnych účinkov totožné s dokumentom v listinnej podobe, o ktorom osobitné predpisy ustanovujú, že sa doručujú do vlastných rúk.

27. Podľa § 29 ods. 3 zákona o e-Governmente doručením do vlastných rúk sa na účely elektronického doručovania rozumie doručenie, pri ktorom sa vyžaduje potvrdenie doručenia zo strany adresáta alebo osoby, ktorej je podľa osobitných predpisov možné doručovať namiesto adresáta (ďalej len „prijímateľ“), formou elektronickej doručenky odoslanej odosielateľovi.

28. Podľa § 32 ods. 5 zákona o e-Governmente elektronická úradná správa vrátane všetkých elektronických dokumentov sa považuje za doručení,

b) ak nie je adresátom orgán verejnej moci a doručuje sa do vlastných rúk, dňom, hodinou, minútou a sekundou uvedenými na elektronickej doručenke alebo márnym uplynutím úložnej lehoty podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel...

29. Podľa § 32 ods. 8 zákona o e-Governmente po doručení elektronickej úradnej správy zostáva elektronická úradná správa, vrátane všetkých elektronických dokumentov, ktoré obsahuje, uložená v elektronickej schránke adresáta.

30. Podľa § 33 ods. 1 zákona o e-Governmente ak osobitný predpis neustanovuje iný postup na rozhodovanie o neúčinnosti elektronického doručenia alebo ak sa podľa osobitného predpisu neúčinnosť elektronického doručenia neposudzuje ako predbežná otázka, orgán verejnej moci, ktorý koná vo veci, ktorej sa elektronické doručovanie týka, rozhodne na návrh adresáta, že elektronické doručenie je neúčinné, ak tento adresát preukáže, že

a) objektívne nemohol prevziať elektronickú úradnú správu z dôvodu, ktorý nenastal na jeho strane alebo jeho pričinením, alebo

b) na jeho strane nastali také dôvody, ktoré mu objektívne neznemožnili prevziať elektronickú úradnú správu, avšak takéto prevzatie by bolo spojené s nepomernými ťažkosťami, ktorých prekonanie od neho nie je spravodlivé požadovať.

31. Podľa § 33 ods. 2 zákona o e-Governmente návrh podľa odseku 1 je potrebné podať do 15 dní odo dňa, keď sa adresát s obsahom elektronickej úradnej správy oboznámil alebo mohol oboznámiť.

32. Podľa § 33 ods. 8 zákona o e-Governmente ak orgán verejnej moci rozhodol, že elektronické doručenie je neúčinné, elektronická úradná správa vrátane všetkých elektronických dokumentov sa považuje za doručení dňom, keď rozhodnutie o neúčinnosti elektronického doručenia nadobudlo právoplatnosť.

33. Z citovaných ustanovení zákona a rozhodných okolností veci je zrejmé, že okresný súd v súlade s právnymi predpismi účinne doručil žalobu (s výzvou a poučením) do elektronickej schránky žalovaného, ktorá bola aktivovaná. Skutočnosti, ktoré žalovaný namietal (pobyt v zahraničí a že nemal prístup do svojej elektronickej schránky), sú z hľadiska účinnosti doručovania do elektronickej schránky irelevantné. Písomnosti boli žalovanému jednoznačne doručené do vlastných rúk podľa § 32 ods. 5 písm. b) zákona o e-Governmente zákonnou fikciou, aj keď

sa o tom nedozvedel. V nadväznosti na uvedené a skutočnosť, že tieto písomnosti mu boli doručované elektronicky do schránky, pre posúdenie účinnosti doručenia a posúdenie existencie ospravedlniteľného dôvodu zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe bolo potrebné aplikovať relevantný § 33, pretože zákon o e-Governmente v časti o elektronickom doručovaní má charakter špeciality k ustanoveniam Civilného sporového poriadku o doručovaní. Pokiaľ krajský súd uvedené ignoroval a postupoval podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, pochybil, keďže neaplikoval na vec správnu normu, v dôsledku čoho vec aj nesprávne právne posúdil (pozri bod 14). V tejto súvislosti nie je možné opomenúť ani to, že krajský súd zlyhal pri odôvodňovaní svojich úvah, keď vôbec nereflektoval na relevantnú argumentáciu sťažovateľky, preto možno zároveň konštatovať, že krajský súd ani neposkytol odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (pozri bod 13).

34. Všetky tieto pochybenia vedú ústavný súd k záveru, že sťažovateľke nebola poskytnutá súdna ochrana v predpokladanej kvalite. Intenzita týchto pochybení má podľa názoru ústavného súdu aj ústavnoprávny rozmer, keďže v dôsledku prijatého záveru o nespĺnení podmienok na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie vo svojich následkoch je možné konštatovať, že sťažovateľke bol v rozpore s platným právom zrušený kontumačný rozsudok z dôvodov, ktoré nemôžu obstať. Ide o neakceptovateľný a zjavne neodôvodnený zásah do právnej istoty sťažovateľky.

35. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd napadnutým uznesením závažným spôsobom zasiahol do označených práv sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Ide o prípad arbitrárnosti, ktorý mal vplyv na vecnú správnosť napadnutého uznesenia krajského súdu a z ústavného hľadiska jej intenzita indikuje neakceptovateľnosť. Na tomto základe vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

36. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

37. V nadväznosti na uvedené bude úlohou krajského súdu opätovne posúdiť odvolanie žalovaného podľa príslušných ustanovení zákona o e-Governmente.

38. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

39. Na margo veci ústavný súd dodáva, že žalovanému nič nebránilo pred odchodom do zahraničia deaktivovať svoju elektronickú schránku, čím by sa vyhol účinnému doručeniu zasielaných úradných písomností.

V.
Trovy konania

40. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľky si nárok na náhradu trov konania uplatnil.

41. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov pozostávajúcu z odmeny advokáta za tri úkony právnej služby. Za tri úkony uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie vo veci samej) patrí odmena v sume trikrát po 208,67 eur a režijný paušál v sume trikrát po 12,52 eur. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto dane.

42. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, predstavujú sumu 796,28 eur (bod 3 výroku nálezu).

43. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu